

Odborné vyjadrenie
podľa § 1 ods. 2 písm. e) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného
strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej ako „*Stredisko*“) ste xxxxxx doručili podnet, v ktorom sa na Stredisko obraciate so žiadosťou o vydanie odborného vyjadrenia vo veci diskriminačného zaobchádzania, ku ktorému malo dochádzať v súvislosti s Vyhláškou č. 264/2021 Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa z dôvodu ochrany verejného zdravia nariaďovalo dočasné opatrenie pre vstup zamestnancov na pracovisko zamestnávateľa (ďalej ako „*Vyhláška č. 264/2021*“).

V zmysle § 1 ods. 2 písm. e) zákona o zriadení Strediska¹, Stredisko zabezpečuje právnu pomoc obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie. Stredisko vydáva v predmetnej veci nasledovné odborné vyjadrenie.

Z obsahu podnetu

Vo Vašom podnete uvádzate, že § 2 Vyhlášky č. 264/2021², ktorý upravoval pravidlá vstupu zamestnancov na pracoviská a do iných priestorov zamestnávateľa bol voči Vám a iným osobám uplatňovaný postup, ktorý mal za následok porušenie zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle ustanovení zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej ako „*antidiskriminačný zákon*“), čím malo dôjsť aj k porušeniu čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej ako „*Ústava SR*“).

V zmysle Vyhlášky č. 264/2021 bol vstup na pracovisko podmienený tzv. „**OTP režimom**“. Na pracovisko a do iných priestorov zamestnávateľa tak mohla vstúpiť len **osoba plne očkovaná, osoba, ktorá prekonala ochorenie COVI-19 alebo osoba, ktorá bola schopná sa preukázať negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19**. Objekt Vyhlášky č. 264/2021 považujete za zrejmy už z jeho názvu, čo je „*ochrana verejného zdravia*“. Domnievate sa však, že zvýhodnenie zaočkovaných osôb a osôb, ktoré ochorenie prekonali, nebolo spôsobilé tento cieľ naplniť.

---

¹ Zákon č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov.

² § 2 Vstup zamestnancov na pracoviská a do iných priestorov zamestnávateľa

(1) Podľa § 48 ods. 4 písm. ab) zákona sa všetkým zamestnávateľom nariaďuje na pracovisku a v iných priestoroch zamestnávateľa podmieniť vstup na pracovisko a do iných priestorov zamestnávateľa len zamestnancovi v režime OTP.

(2) Za účelom dodržania režimu OTP podľa odseku 1 je zamestnávateľ povinný vykonávať pravidelné kontroly tak, aby bola splnená podmienka vstupu len zamestnanca v režime OTP.

Zároveň dodávate, že v tom čase úroveň vedeckého poznania z epidemiologického hľadiska racionálne neodôvodňovala delenie osôb na tie, ktoré sú plne očkované, ktoré prekonali ochorenie a osoby nezaočkované, nakoľko neexistoval vedecky preukázateľný rozdiel v potenciáli šírenia vírusu týmito tromi kategóriami. Podľa Vás bolo irelevantné, či bola osoba zaočkovaná alebo nie, alebo či prekonala ochorenie, pretože z hľadiska šírenia vírusu bola významná iba prítomnosť ochorenia, ktorým mohli trpieť všetky tieto osoby. Zároveň dodávate, že nezaočkovaná osoba mala byť dokonca znevýhodnená, nakoľko práve testovaním sa malo preukázať, či niekto je alebo nie je infikovaný ochorením COVID-19 a teda očkovaná osoba, ktorá nebola testovaná na ochorenie COVID-19 mohla vstúpiť na pracovisko a roznášať tak toto ochorenie. Týmto sa podľa Vás strácal význam vyhlášky č. 264/2021, t.j. ochrana verejného zdravia.

Vo svojom podnete tiež poukazujete na zásadu proporcionality. Vyslovujete názor, že ak cieľ, ktorý sa sledoval testovaním bol jedine v tom, či osoba, ktorá sa otestovala bola pozitívna alebo negatívna na ochorenie COVID-19, bolo na mieste takémuto testovaniu podrobiť všetky osoby bez rozdielu, nakoľko aj zaočkované osoby mohli šíriť ochorenie COVID-19.

Právna úprava a právne posúdenie

Všeobecný princíp rovnosti zakotvuje Ústava Slovenskej republiky (ďalej ako „Ústava SR“) v **čl. 12. ods. 1 a normatív zákazu diskriminácie** je zakotvený v **čl. 12 ods. 2**. Ustanovenie čl. 12 ods. 2 Ústavy SR má všeobecný, deklaratívny charakter a nie charakter základného ľudského práva a slobody. Jeho použitia je možné sa dovolávať len v spojitosti s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd uvedených v Ústave SR. Relevantným v posudzovanom prípade je čl. 35 a čl. 36 Ústavy SR.

Záväzné vnútroštátne a medzinárodné pramene práva vymedzujú ľudské práva, ktoré má zákonodarca pri svojej normatívnej činnosti povinnosť rešpektovať, a teda zaistiť súlad právnej úpravy s obsahom týchto ľudských práv. Zákonodarca je povinný prijímať také zákony, ktoré zásadne nikoho nediskriminujú pri uplatňovaní základných práv. Treba však dodať, že nie každý rozdiel, ktorý sa vyskytne v zákonoch, musí byť v rozpore s čl. 12 ods. 2 Ústavy SR, pretože v určitých situáciách sa na prvý pohľad diskriminujúca úprava zvyhodňujúca určitú skupinu osôb používa na odstránenie alebo zmiernenie faktickej nerovnosti. Zákonodarca však musí zvážiť dôvod takéhoto zvyhodnenia a jeho cieľ, pričom medzi týmto cieľom a v zákone zakotveným zvyhodnením musí byť vzťah primeranosti – proporcionality.³

---

³ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 21/2000 zo dňa 15. novembra 2000

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej ako „*Ústavný súd SR*“) sa vo svojej judikatúre priklonil k rozhodovacej praxi Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej ako „*ESLP*“), v ktorej sa postupom času ustálil test slúžiaci posudzovaniu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Test nachádza odpovede na nasledovné otázky:

1. došlo k vyčleneniu porovnateľného jednotlivca alebo skupiny hlavne vo väzbe alebo v spojitosti s výkonom základných práv a slobôd,
2. a to na základe kvalifikovaného kritéria alebo podobného neospravedlňiteľného dôvodu,
3. pričom vyčlenenie je na príťaž jednotlivcovi alebo skupine a
4. uvedené vyčlenenie nemožno ospravedlniť, pretože buď absentuje dôvod ospravedlnenia (verejný, legitímny záujem), alebo ide o neprimeraný, neproporcionálny zásah.⁴

Na úvod Stredisko uvádza, že tzv. „**OTP režimom**“ v súvislosti s vírusom COVID-19 sa Ústavný súd SR zaoberal v náleze č.k. PL. ÚS 14/2021 zo 16. februára 2022.

Prvým kritériom je identifikácia komparátora, t. j. osoby alebo skupiny osôb, ktoré sú v porovnateľnej situácii vo vzťahu k dotknutej osobe či skupine osôb. V súvislosti s uplatnením prvého kroku diskriminačného testu Stredisko konštatuje, že Vami namietaná Vyhláška č. 264/2021 je založená na včlenení skupiny osôb, ktoré sú spôsobilé

- a) preukázať, že absolvovali očkovanie proti ochoreniu COVID-19
- b) preukázať, že prekonali ochorenie COVID-19 a
- c) preukázať sa negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19,

od skupiny osôb, ktoré sú nezaočkované proti ochoreniu COVID-19, nie sú spôsobilé sa preukázať potvrdením o prekonaní ochorenia COVID-19 alebo negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19. V uvedenom prípade je zvyrazňovaná nezaočkovanosť týchto osôb, preto bude Stredisko ďalej pracovať s pojmom „*nezaočkované osoby*“. Ústavný súd SR sa v súvislosti s nezaočkovanými osobami na ochorenie COVID-19 vyjadril, že „*je potrebné rozlišovať medzi osobami, ktoré sú nezaočkované z dôvodu osobnej voľby, a osobami, ktoré sú nezaočkované z dôvodu kontraindikácií, ktoré im znemožňujú očkovanie, teda z dôvodu zdravotného stavu*“.⁵

Z pohľadu **druhého kritéria**, chráneného dôvodu diskriminácie, mala Vyhláška č. 264/2021 znevýhodňovať nezaočkované osoby. Ako Stredisko uviedlo v prvom bode Ústavný súd SR rozdelil osoby na nezaočkované osoby z dôvodu zdravotného stavu a nezaočkované osoby z dôvodu osobnej voľby. Vo vzťahu k **zdravotnému stavu** Ústavný súd SR uviedol, že „*zdravotný*

---

⁴ Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2019

⁵ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 14/2021 zo dňa 16. februára 2022, str. 20, Dostupné na: https://www.ustavnysud.sk/rozhodovacia_cinnost/rozhodnutia

stav ako dôvod rozdielného zaobchádzania s nezaočkovanými osobami, ktoré nie sú zaočkované z dôvodu kontraindikácií znemožňujúcich im očkovanie, ústavný súd, zohľadňujúc aj judikatúru ESELP, pripúšťa, že by mohlo ísť v okolnostiach posudzovanej veci o kvalifikovaný, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľný dôvod rozdielného zaobchádzania.“⁶

V súvislosti s **osobnou voľbou** Ústavný súd SR vyslovil záver, že právo na osobnú voľbu predstavuje kategóriu, ktorá je spojená so slobodou jednotlivca garantovanou v demokratickom a právnom štáte. Avšak ani sloboda jednotlivca nie je absolútna, nakoľko Ústava SR pripúšťa obmedzenie slobody jednotlivca predovšetkým prostredníctvom ustanovení čl. 13 Ústavy SR, rovnako vymedzuje špeciálne dôvody, ktoré sú spôsobilé ospravedlniť obmedzujúce zásahy do slobody jednotlivca. Sloboda jednotlivca a teda aj osobná voľba je spojená so zodpovednosťou jednotlivca, ktorý je v podmienkach demokratického a právneho štátu povinný prihliadať na ochranu práv a slobôd iných, pričom v posudzovanom prípade ide predovšetkým o ochranu zdravia iných osôb. V súvislosti s uvedenými skutočnosťami, Ústavný súd SR konštatoval, že nezaočkovaná osoba⁷, podľa v tom čase dostupných medicínskych poznatkov preukázateľne potencionálne ohrozovala zdravie iných osôb a vystavoval sa aj zvýšenému riziku ohrozenia vlastného zdravia, ktoré mohlo následne negatívne pôsobiť na ohrozenie zdravia iných osôb. Ďalej uviedol, že vzhľadom na exaktné informácie, ktoré boli v tom čase pravidelne sprístupňované Národným centrom zdravotných informácií, z ktorých vyplývalo, že osoby, ktoré boli zaočkované proti ochoreniu COVID-19, resp. osoby, ktoré toto ochorenie prekonali, síce môžu byť tiež infikované, ale u nezaočkovaných osôb bolo zvýšené riziko toho, že priebeh ich ochorenia bude vyžadovať vyššie požiadavky na poskytnutie zdravotnej starostlivosti. Z uvedených dôvodov Ústavný súd SR dospel k záveru, že v konkrétnych okolnostiach, uplatnenie práva na „osobnú voľbu“ nemožno považovať za kvalifikovaný dôvod, ktorý by zakladal ústavnú neprípustnú diskrimináciu nezaočkovaných osôb.⁸

Tretím kritériom testu diskriminácie je posúdenie vzniku ujmy, a teda či je jednotlivcovi alebo skupine osôb daná právna úprava na príťaž. Stredisko konštatuje, že aplikácie posudzovanej právnej úpravy nepochybne pôsobila na nezaočkované osoby v porovnaní so zvýhodnenými osobami priťažujúco z hľadiska potencionálneho zamedzenia ich prístupu na pracovisko, v ktorých mohlo dochádzať k zhromažďovaniu osôb. Stredisko však zároveň dodáva, že táto skutočnosť sama osebe ešte nemôže vyvolávať protiústavnosť takejto právnej úpravy. Podstatnou v tomto prípade je posúdenie otázky, či na nezaočkované osoby priťažujúco pôsobiaca právna úprava je z ústavného hľadiska ospravedliteľná legitímnym verejným záujmom a či možno toto priťažujúce

---

⁶ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 14/2021 zo dňa 16. februára 2022, str. 21, Dostupné na: https://www.ustavnysud.sk/rozhodovacia_cinnost/rozhodnutia

⁷ Osoba, ktorá nie je spôsobilá (resp. ochotná) prostredníctvom GreenPassu alebo iného potvrdenia preukázať, že prekonala ochorenie COVID-19, alebo preukázať sa certifikátom o výnimke z očkovania, príp. negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19

⁸ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 14/2021 zo dňa 16. februára 2022 str. 21-22, Dostupné na: https://www.ustavnysud.sk/rozhodovacia_cinnost/rozhodnutia

pôsobenia napadnutej právnej úpravy považovať za primerané. Na uvedené otázky, je potrebné hľadať odpovede v štvrtom kroku diskriminačného testu.

Štvrtým bodom testu diskriminácie je posúdenie, či nie je možné vyčlenenie jednotlivca alebo skupiny ospravedlniť, pretože buď absentuje dôvod ospravedlnenia (legitímny cieľ), alebo ide o neprimeraný zásah. Zákonodarca môže jednej skupine osôb priznať viac práv, prípadne uložiť viac povinností v porovnaní s inou skupinou osôb, avšak len v prípade, že je to odôvodnené verejnými hodnotami a zákonodarca pri ustanovení práv a povinností nepostupoval so zjavnou svojvôľou.

Kľúčovým cieľom, ktorý sledovala Vyhláška č. 264/2021 je ochrana zdravia všetkých fyzických osôb nachádzajúcich sa v priestoroch zamestnávateľa. Tento cieľ vo svojom podnete spochybňujete a uvádzate, že v tom čase úroveň vedeckého poznania z epidemiologického hľadiska racionálne neodôvodňovalo delenie osôb na tie, ktoré sú plne očkované, ktoré prekonal ochorenie a nezaočkované osoby, nakoľko neexistoval vedecky preukázateľný rozdiel v potenciáli šírenia vírusu týmito tromi kategóriami.

Ústavný súd SR vo svojej rozhodovacej činnosti uvádza, že aj napriek skutočnosti, že na otázku šírenia ochorenia COVID-19 a účinnosti vakcinácie existovali aj v odbornej verejnosti rozdielne názory, z informácií, ktoré mali objektívny základ, však vyplývalo, že nezaočkované osoby sú v porovnaní so zaočkovanými osobami a osobami, ktoré ochorenie COVID-19 prekonal, vystavené väčšiemu riziku ťažšieho priebehu tohto ochorenia spojené nie zriedka s nutnosťou hospitalizácie.⁹ Možno tak konštatovať, že napadnutá Vyhláška č. 264/2021 primárne sledovala ochranu zdravia nezaočkovaných osôb, tým že vytvárala právny základ pre obmedzenie vstupu do priestorov zamestnávateľa, kde dochádzalo k zhromažďovaniu ľudí a kde mohli byť vo zvýšenej miere rizikové faktory vedúce k infikovaniu ochorením COVID-19. V druhom rade chránila aj zaočkované osoby a osoby, ktoré ochorenie prekonal, keďže obmedzenie šírenia ochorenia COVID-19 medzi nezaočkovanými osobami z dôvodu obmedzenia ich prístupu do rizikových priestorov v konečnom dôsledku znižuje kapacitné zaťaženie nemocníc a iných zdravotníckych zariadení, a tým znižuje nebezpečenstvo nemožnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti na požadovanej úrovni pre všetky fyzické osoby. Z uvedeného podľa názoru Strediska zjavne vyplýva, že Vyhláška č. 264/2021 slúžila na ochranu verejného zdravia, t.j. jej autor sledoval jej prijatím dosiahnutie legitímneho cieľa.

---

⁹ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 14/2021 zo dňa 16. februára 2022, str. str. 23, Dostupné na: https://www.ustavnysud.sk/rozhodovacia_cinnost/rozhodnutia

Záver

Stredisko na základe vyššie uvedenej argumentácie a vzhľadom na interpretačnú a argumentačnú rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR konštatuje, že obsah Vyhlášky č. 264/2021 podľa jeho názoru nevykazuje znaky nesúlady s čl. 12 ods. 2 Ústavy SR, spojení s čl. 35 a čl. 36 Ústavy SR.

